

Navigatori din cele mai vechi timpuri, românii au străbătut spațiul geografic cuprins între Carpați, Dunăre și Marea Neagră folosind la începuturi ambarcațiunile rudimentare, care au evoluat până în prezent la nave cu dimensiuni, puteri și dotări tehnice impresionante. Așa cum afirma marele istoric Nicolae Iorga, „toată viața noastră trecută a fost orânduită după ape”, toate căile navigabile, de la râurile interioare, fluviul Dunărea și până la Marea Neagră au fost folosite de românii temerari pentru a se conecta cu restul lumii și pentru a-și apăra litoralul și căile de comunicații maritime.

Pentru aceasta a fost nevoie de structuri militare pentru apărare încă din timpul domnitorilor țărilor românești, care au acordat o atenție deosebită Dunării de Jos, gurilor Dunării și țărmului Mării Negre. Astfel, Mircea cel Bătrân, domnitorul Țării Românești, a unit pentru prima dată Dobrogea, inclusiv Silistra, cu Valahia, în 1388-1389, ajungând „domn pe amândouă părțile, pe toată Podunavia până la marea cea mare”, după cum se autointitula în documentele emise, devenind ctitorul flotei noastre maritime.

În Moldova, organizarea unei flote maritime a început încă din timpul voievozilor Roman I și Alexandru cel Bun care, în actele emise se autointitulau „domni ai Moldovei de la munte până la mare”. Continuatorul politicii lor navale a fost Ștefan cel Mare care a desăvârșit opera de organizare a Marinei, dotând-o cu corăbii, celebrele pânzare, construite în șantierul naval de la Chilia și Cetatea Albă. În secolul al XVII-lea, domnitorul Mihai Viteazul, a manifestat aceeași preocupare pentru construirea de nave și dezvoltarea navigației, băătăliile navale ale flotei valahe din timpul domniei sale fiind consemnate în documentele vremii. În epoca fanariotă, în timpul domniei lui Alexandru Moruzi a fost organizată pentru prima dată în Muntenia, o flotă în care navele erau utilizate nu doar ca nave comerciale, ci și în scopuri militare.

Odată cu renașterea armatei naționale permanente (1830), în Principatele Române s-au conturat nucleele unor flote militare prin achiziția de nave de luptă din Imperiul austro-ungar. Unirea Principatelor Române în 1859, a atras după sine, unificarea flotilelor celor două țări surori la 22 octombrie 1860, noua marină militară purtând denumirea de „Corpul Flotei”. În urma câștigării independenței și implicat a ieșirii la mare, Marina Română, dotată în 1880 cu o primă navă maritimă - canoniera Grivița - a beneficiat până la primul război mondial, de trei programe de dotare cu mijloace de navigație.

În urma acestor programe, Marina Română a fost dotată în anul 1881 cu bricul Mircea, navă cu vele și vapori, trei șalupe canoniere, trei nave torpiloare și alte nave de luptă fluviale. Programele de înzestrare au continuat și în primul deceniu al secolului XX. În timpul Primului Război Mondial, Marina Militară Română a îndeplinit misiuni diverse, precum atacul de la 14 august 1916 al flotei austro-ungare în portul Rusciuk, acțiunea navelor Escadrei de Dunăre în apărarea capului de pod de la Turtucaia și protejarea retragerii trupelor române din această zonă, precum și susținerea flancului drept al armatei de uscat din Dobrogea de către navele Flotei de Operațiuni, sub focul artileriei germane. Unirea în 1918 a tuturor teritoriilor românești într-un singur stat a permis în perioada postbelică, dezvoltarea flotei militare, care a fost dotată cu noi tipuri de nave.

Navelor maritime cumpărate în cadrul programului naval li s-au adăugat nave primite ca despăgubiri de război de la fostul Imperiu Austro-Ungar. Perioada anilor '30 a fost benefică pentru Marina Militară. Astfel, încă din anul 1930, în dotarea Marinei Regale au mai intrat distrugătoarele Regele Ferdinand și Regina Maria, iar în 1931 a sosit în țară nava-bază pentru submarine, Constanța. În anul 1936 a intrat în serviciu primul submarin românesc, Delfinul. Operațiunea de renovare și modernizare a monitoarelor, începută în 1936 a fost încheiată în anul 1940, când monitorul Basarabia, cu armamentul nou și modernizat integral, putea fi considerat cea mai modernă unitate fluvială din lume. În 1939, la Galați a fost lansată la apă prima navă militară de construcție românească, puitorul de mine Amiral Murgescu. Navele au fost folosite la îndeplinirea misiunilor complexe încredințate Marinei Regale în anii celui de-al Doilea Război Mondial.

În urma semnării, la 11 septembrie 1945, a Convenției de retrocedare a navelor comerciale și militare românești, guvernul sovietic a restituit 18 nave maritime de război și 23 de nave comerciale. La sfârșitul anilor '70 și la începutul anilor '80 au fost construite o serie de nave militare maritime în șantierul naval românesc, modernizând flota navală militară după procesul de casare a navelor vechi. După Revoluția din decembrie 1989, reînviindu-se tradiția apărării fluvio-maritime cu nave de tipul monitoarelor, în compunerea Brigăzii 24 Fluviale Brăila au început să intre, odată cu anul 1993, monitoarele de tip nou, construite în Șantierul Naval Drobeta-Turnu Severin.

Au urmat apoi fregatele Tip 22, achiziționate din Marea Britanie și adaptarea elicopterelor Puma pentru misiuni navale. Forțele Navale Române, a treia categorie de forțe a Armatei României poate fi considerată cea mai complexă specialitate militară. Navele de luptă moderne sunt adevărate fortărețe dotate cu sisteme de armamente complexe, precum sistemele de rachete antinavă, tunuri cu tragere super-rapidă de diferite tipuri și calibre, instalații pentru lansarea torpilelor și sisteme pentru lansarea grenadelor reactive. Pentru ca armele să poată fi utilizate de marinarii militari cu succes, navele sunt dotate cu sisteme de comandă asistate de calculator, instalații de bruiaj, sisteme de luptă electronică și o multitudine de diferite sisteme radar.

Pentru ca toate acestea să funcționeze concertat cu scopul îndeplinirii misiunilor primite, o navă de luptă poate avea un echipaj format din 205 marinari militari (din care 18 ofițeri), cum este cazul Fregatei Ferdinand, sau 270 marinari militari (din care 25 ofițeri), cum este cazul Fregatei Mărășești. Forțele navale pot fi considerate a doua cea mai costisitoare componentă a Armatei României, după forțele aeriene, pentru că, odată realizată investiția de dotare cu necesarul de nave, acestea pot fi folosite perioade îndelungate, modernizările fiind realizate doar la sistemele de armamente, la cele electronice și radare. Forțele Navale au în dotare nave de luptă și unități combatante aflate în subordinea Comandamentului Flotei. Astfel, pe mare, acționează trei fregate din care două Tip 22, fregatele Regele Ferdinand și Regina Maria și una tip M, fregata Mărășești.

De asemenea tot pe mare se află patru corvete, trei nave purtătoare de rachete, trei vedete torpiloare, patru dragoare maritime, un puitor de mine, precum și divizionul de nave speciale. Pe fluviu acționează trei monitoare, cinci vedete blindate și 12 vedete fluviale grupate în două divizioane. O structură nouă în cadrul Forțelor Navale o reprezintă Grupul de Elicoptere, care are în compunere trei elicoptere IAR 330 Puma Naval, care pot opera de pe puntea fregatelor. În structura organizatorică a Forțelor Navale se află și Centrul de Scafandri, Batalionul de Infanterie Marină, Centrul Radioelectronic și Observare, Direcția Hidrografică Maritimă, Baza Navală, Batalionul Stat Major și Deservire, Centrul de Informatică, Centrul de Instruire, Simulare și Evaluare, Centrul de Medicină Navală și Academia Navală „Mircea cel Bătrân”.

Misiunea de bază a Forțelor Navale Române este să apere interesele și drepturile suverane ale României pe mare și pe fluviul Dunărea, independent sau în cooperare cu alte forțe, în cadrul creat de aderarea la NATO și UE. Forțele Navale sunt indispensabile pentru asigurarea suveranității maritime și protecției resurselor maritime ale României și trebuie să apere și să mențină accesul la mare al României și să protejeze căile maritime de comunicații. Cel mai înalt comandament din structura de organizare este Statul Major al Forțelor Navale (SMFN), ce se află în subordinea directă a Statului Major General, atât din punct de vedere operațional, cât și administrativ. Structura operațională a SMFN este Componenta Operațională Navală, aflată sub comanda Comandamentului Operațional Întrunit. Comandamentul Flotei este structura aflată în subordinea administrativă a SMFN și este subordonată Componentei Operaționale Navale.

În noul cadru politico-strategic european România a promovat constant o diplomatie navală activă, axată în principal pe cooperarea și colaborarea cu flotele militare ale altor state, realizarea și dezvoltarea relațiilor bilaterale cu flotele din Marea Neagră și din bazinul mediteranean, precum și pentru întărirea și diversificarea acțiunilor internaționale în domeniul militar. În acest sens, forțe și mijloace din unitățile Forțelor Navale au participat în ultimii ani la numeroase exerciții de antrenament atât de comandament, cât și la exerciții de antrenament în teren.

În acest moment Forțele Navale pun la dispoziția NATO și UE un pachet de forțe format din două fregate, o grupă de scafandri EOD și o grupă de forțe speciale. Agenda internațională a Forțelor Navale a inclus participările ofițerilor la diferite reuniuni importante în străinătate și participarea navelor la diferite misiuni importante. Astfel, prezența constantă a unor nave din Forțele Navale la exercițiile NATO organizate în Marea Mediterană, este dovada interesului deosebit acordat instruirii structurilor care fac obiectul ofertei de forțe.

Participarea la inițiativele regionale și exercițiile bilaterale în Marea Neagră, au avut o contribuție benefică la dezvoltarea relațiilor bazate pe încredere și de bună vecinătate. Cea mai importantă misiune internațională la care Forțele Navale au fost prezente, este operația ACTIVE ENDEAVOUR, singura operație care se desfășoară în baza prevederilor articolului 5 din Carta NATO. Nu trebuie uitați ca participanți la diferite misiuni internaționale nici scafandrii sau infanteriștii marini. Scafandrii sunt capabili să desfășoare acțiuni militare în spațiul maritim, fluvial și terestru, pe comunicațiile maritime și fluviale, să apere obiectivele economice și militare din zona economică maritimă exclusivă sau cele ordonate prin misiune în cadrul operațiilor Alianței.

Infanteriștii marini pot îndeplini cu succes atât misiuni convenționale cât și operații speciale cum ar fi: acțiuni de tip comando, recunoașteri, interzicerea, interceptia, escortarea sau controlul traficului fluvial. Pentru a-și putea îndeplini misiunile în Delta Dunării, în zona lagunară și de a lungul Dunării, pușcașii marini sunt instruiți pentru paza portuară și paza obiectivelor de importanță deosebită, pentru lupta împotriva desantului maritim, a desantului aerian, a grupurilor de cercetare-diversiune și a grupărilor teroriste.

Și dacă vorbim de reprezentare internațională și vizite, trebuie menționată participarea Navei

Școală „Mircea” la marșurile de instrucție și reprezentare pe mările și oceanele lumii, având la bord studenți de la Academia Navală „Mircea cel Bătrân” și elevi de la Școala Militară de Maiștri a Forțelor Navale, „Amiral Ion Murgescu”. După anexarea Crimeii de către Rusia și izbucnirea războiului din Ucraina situația de securitate în regiune s-a deteriorat în mod constant, fapt care a determinat ca spațiul Mării Negre să facă parte din strategia NATO. Un alt motiv este, sigur, Rusia care încearcă să transforme Marea Neagră într-un lac rusesc. Însă NATO nu poate permite acest lucru, pentru că la Marea Neagră se află trei state membre ale alianței, România, Bulgaria, Turcia și doi parteneri importanți, Ucraina și Georgia. Geopolitica zonei impune adaptarea misiunilor viitoare ale Forțelor Navale pentru a putea răspunde cât mai bine noilor provocări asimetrice.

Astfel, Forțele Navale trebuie să fie capabile să acționeze pentru protecția mediului, căutarea și salvarea pe mare, reducerea consecințelor dezastrelor, diplomația navală, prevenirea contrabandei și a traficului ilegal și controlul activității în zona economică exclusivă, supravegherea căilor de comunicații, controlul pericolului de mine, interdicția traficului terorist și cu arme de distrugere în masă, protecția infrastructurii maritime și a căilor de comunicații, participarea la operații aliate, apărarea națională dinspre mare.

Pentru realizarea obiectivelor și angajamentelor militare pe care România și le-a asumat în cadrul Alianței Nord-Atlantice, Forțele Navale au în vedere programe de înzestrare pe termen mediu și lung. Sunt propuse sau se află în diferite stadii de derulare 6 programe majore de înzestrare: etapa a doua de modernizare a fregatelor Tip 22, realizarea sistemului de supraveghere maritimă, achiziționarea a patru vânătoare de mine, achiziționarea a patru corvete, realizarea unui sistem integrat de comunicații pentru Forțele Navale și a unui sistem de identificare amic-inamic. În prezent, Forțele Navale Române deși se află într-un stadiu de modernizare cu capacități noi, este capabilă să acționeze pe mare, în aer și sub apă. Acestea dețin capacități de proiecție în afara Mării Negre, constituind o forță importantă a statului român. Marinarii militari sunt adevărați navigatori aflați de strajă pe Marea Neagră și pe fluviul Dunărea pentru apărarea litoralului și granițelor țării.

Col (r) Antonio Marinescu